

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 10— K
Fél évre . . . . . 5— K
Negyed évre . . . . . 2:50 K

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik szerdán és szombaton.

B A J A

Kiadóhivatal

Kazal József könyvnyomdája, ahol előfizetések és hirdetések felvételnek. Telefon 45.

Szerkesztőség

Baja, Eötvös József-utca 2. szám. Telefon 116.

Feloldás szerkesztő és lapfajlagos: **Meskó Zoltán.**

„Szemétdomb a város közepén.” Közigazgatási tükör.

— Baja azégyene. —

Ma — kivételesen — nem csak arról a szemétdombon fogunk imi, ami Baja város közepén és szélén, elején és végén egyaránt feltalálható, hanem egyik szabadkai lapársunk cikkéről lesz szó, mely a bíróság elé is került. Talán nem lesz fölösleges, hogy a cikk ismertetése mellett a szabadkai viszonyokat szembe állítjuk a helybeli viszonyokkal és nem lesz érdektelen megállapítani, hogy az összehasonlítás a mi kárunkra üt ki.

„A Fő-utca közelében valóságos járványfészkek van. Városunk a legegészségtelenebb magyar város, ahol sok a tüdőbeteg, nagy a gyermekhalandóság és különböző járványok szedik áldozataikat. Ilyen körülmények között többszörösen elszomorító az a tény, hogy a város szívében van egy üres telek, amely tele van mindenféle szeméttel, állathulladékkal és így valósággal megfertőzi a levegőt.”

Mondd meg őszintén, kedves olvasó, nem hiszed el nekünk azt, hogy ezeket a sorokat gyöngyöztük ki egy szabadkai lapból. Mondd meg őszintén, hogy amikor e sorokat elolvastad, arra gondolsz, hogy nálunk Baján is van a város közepén egy tér, — a kisvásártér — ahova újabbán a hivatalos körorök utasítására hordják a szeméttel. Arra gondolsz, hogy az utcákon térdig kell járnod a felgyülemlt szemétdombon, hogy

a kocsik által felkavart por miatt nem mersz kimozdulni nyáron a lakásodból, hogy az utcákat csak sátoros ünnepek alkalmával söprik és ekkor is megfelledeknek a locsolásról, arra gondolsz, hogy bár a főbb utvonalak közepén drága pénzért vannak kiköveztve, az uttest két oldalán haladó parasztszekerek — amiknek gazdái ló és kocsikimélése miatt nem hajtanak a kövezeten — valósággal átláthatatlan porfellegeket vernek fel. Arra gondolsz, hogy a Sugovica-parton, ahol a tisztizsi mérnök oly szemétdombot gyönyörködtető korlátot helyezett el, szemétdombot töltik fel s így fertőzik meg nemcsak a környék levegőjét, hanem a Sugovica vizét is, ahol mi nyáron „üdítőfürdőt” szoktunk venni és, ahol, ha szép holdvilágos este csónakunkkal végig evezünk az ügyesen odavezetett cloakákból kiáradó bűz megátkozhatja velünk még azt is, aki a Sugovicát iderendelte.

Bevalljuk, mi is ezeket gondoltuk a fenti cikk olvasásakor sőt meg sok mást is gondoltunk, amit talán jobb lesz elhallgatni. Inkább nézzük, hogy mi lett a cikk eredménye.

Amikor azok a sorok megjelentek, a szabadkai polgármester „azonnal vette kalapját és elment meggyőződni az igazságról.” Sajnos, azt tapasztalta, hogy az írás igaz, de minket

most nem ez érdekel, hanem az, hogy azonnal vette kalapját a polgármester... Ne törődjünk a cikk további sorsával és tekintünk el attól, hogy a bíróság igazat adott az illető lapnak. De, ha nem is irigyeljük Szabadkától a nagy gyermekhalandóságot és a járványfészket, — amely nálunk különben ugyanígy van, — de igenis irigyeljük a polgármestert, aki komolyan veszi hivatását és a panaszok jogosságáról személyes meggyőződést kíván szerezni.

Oh, ha elgondoljuk, hogy mennyit irtunk azokról a szomorú állapotokról, amelyek az itt lakókat menekülésre, az idegenek pedig városunk elkerülésére kényszerítik, ha elgondoljuk mennyit szónokoltunk az öntözés szükségességéről, hogy agitáltunk az utak portalanítása, befásítása érdekében és nemhogy a polgármester, de senki az arra hivatottak közül fülüket sem mozdítják.

És ha a szabadkaiak milliós városházán székelő polgármestere nem is tudja orvosolni a bajokat, de legalább meghallja a közönség panaszát. Hozzánk viszonyítva ez is valami és ezé — ki merjük mondani — irigyeljük Szabadkát. Mert mi hiába panaszkodunk: mindig és mindenütt süket fülekre találunk.

A pénteki közgyűlésen két igen jellemző felszólalás hangzott el. Halász Zsigmond dr. a Madách-utcai bekerítettlen ovoda és az ebből származó kellemetlenségekre mutatott rá és kérte a rettenetes állapot orvoslását, amit a tanács kilitátsba is helyezett. Tehát várunk.

A másik felszólaló, Rajcsányi kifogásolta a járdafektetésre használt téglák minőségét és megemlékezett arról a gyönyörű kerítésről, amelyet a tisztizsi mérnök a Sugovica mentén felállított. A bizottsági tagok unisono dörgöttek a tanács felé:

— Baja szégyene az a kerítés! A marha-vásártéren is külön van.

A gazdasági tanácsnok igyekezett lecsillapítani a háborgó városatyákat, kijelentve, hogy a Sugovica-part rendezésével még nem készültek el végleg és azért várjunk, mert — mondotta — ki tudja milyen terveik vannak azzal a korláttal a mérnök urnak? Lehet, úgy megcsinálja, hogy még az idegenek is ide járnak gyönyörködni abban a szenális alkotásban! . . . Hát ezt is várjuk.

Azt tapasztaljuk egyébként, hogy nálunk minden ilyen ügyet csak akkor akarnak elintézni, ha azt a közgyűlés elé viszi valamelyik buzgó bizottsági tag. A Mátyás-király-téren hetekkel ezelőtt nagy csomó gránitkővet halmoztak fel és az ott hever lsten tudja még meddig. De a tanács még annyit sem tesz, hogy legalább éjjel megvilágítsa a kőrakásokat. A napokban egyik ügyvéd a vonatról jött haza családjával és a kocsját felborult, mert — hiszen tudjuk — a hold elfelejtett világitani. Szerencsére nem történt komolyabb baj, de a jövőben még nagy szerencsétlenség is megeshet. Csak a holdnak kell elbujnia a fellegek mögé . . .

**Kékkő,
rézkénpor,
kénmáj és
raffiaháncs**

legjobb minőségben és legolcsóbb napi árban.

Rézkénporló, szabadalmazott **Permetező**

kivehető szélkazánnal,
tökéletes berendezéssel,

Vormorel-rendszerű, legjobb minőségű. (Napjegyű.)

Mindenemű permetező alkatrészek kaphatók

Drescher Gyula vaskereskedésében Baján.

Az illető ügyvéd ellenzéki és így nem sok reményünk lehet arra, hogy balesetéből levonják a tanúságot. Ja, ha majd egyszer a polgármester, vagy valamelyik tanácsnok borul fel kocsijával, akkor talán intézkednek. Mi meg ezt is várjuk!...

Hirek.

A halál aratása. Pollerman Bertalan.

Az egész város őszinte részvétellel kísértte utolsó útjára vasárnap d. u. Pollerman Bertalan th. bizottsági tagot. Az elhunyt azon kevesek közé tartozott, akik hosszú pályafutásukon ellenfelet alig és ellenséget egyetlen egyet sem szereztek. Mindenki becsülte és szerette őt, akinek családunk áldozatkészségét. Az Önkéntes Tűzoltó Testület megalapítása az ő nevéhez fűződik és egész vagyont áldozott a testületre, ami által lehetővé tette, hogy tűzvész esetén nyugodtan bízhatunk jól felszerelt tűzoltóságunkban. A Bajai Takarékpénztárnak igazgatósági tagja volt és emellett nagyarányú társadalmi tevékenységet fejtett ki. Ugy hisszük, hogy amikor a megboldogult utolsó óráján visszatérekintett arra a háromnegyed évszázadra, melyet közöttünk töltött, büszkén mondhatta környezetének: „Érzem, hogy nem hiába életem!...” És ezt csak igazán a kiváltságosok mondhatják el haláluk óráján.

A megboldogultat folyó hó 10-én délután fél öt órakor helyezték a Szt. Rókus sarkertben lévő családi sírboltba örök nyugalomra a város közönségének őriási részvétele mellett. A gyászszertartáson képviselte magát a városi tanács, a törvényhatósági bizottság és a tűzoltó testület.

Scherer Sándor dr.

A Mindenható — úgy látjuk — nem nagyon kegyelmes Scherer Sándorral, a bajai tanítóképzőnek sok éven át volt igazgatójával szemben. Még be sem hegedhetett a seb, melyet Béla fiának tragikus halála okozott, és íme, idősebb fia most hasonló körülmények között, váratlanul elhunyt. Az élet sok sebet üt az emberekre és a szenvedésből egyiküknek több, másíknak kevesebb jut osztályrészül. De azt a csapást, mely a Scherer Sándort érte, igazán csak a legnagyobb lelki erővel és a tulvilági hitben vetett erős bizalommal lehet elviselni és mi hisszük, hogy a mélyen sújtott család elég erős lesz azt elviselni és bölcsen megnyugszik az Isten megváltozhatatlan akaratában.

A megrendítő gyászeset elalmával a Scherer családot Bajáról is számosan keresték fel őszinte részvételükkel.

Az érsek köszönete. Dr. Várady L. Árpád kalocsai érsek a következő sorokat intézte Weisz Nánor helyettes polgármesterhez: Nagyságos h. Polgármester Úr! Kalocsai érsekké történt legkegyelmesebb kinevezetésem alkalmából úgy a saját, mint az érdemes tisztikar és közönség nevében kifejeztem szívélves üdvözlését és jókívánásait hálás köszönettel viszonzom. Mély tiszteletem nyilvánításával vagyok, Győr, 1914. évi május hó 7. Várady L. Árpád s. k., legkegyelm. kinevezett kalocsai érsek.

Lapunk felelős szerkesztője a következő levelet kapta: Legkegyelmesebb kinevezetésem alkalmából kifejeztem szíves üdvözlésüket és jókívánásaikat szeretettel viszonzom. Győr, 1914. évi május hó 6-án. Várady L. Árpád legk. kin. kalocsai érsek.

A belügyminiszter a közigazgatási bizottság helyettes elnöki teendőinek ellátásával dr. Hegedűs Aladár polgármester szabadság tartamára Erdélyi Gyula főjegyző polgármester helyettesét bízta meg, aki szabadságáról már visszatért és még e héten elfoglalja állását.

A választók vizsgálja. Az irni és olvasni tudás vizsgáját a bizottság e. hó 25-én megkezdte. Vizsgálni lehet személyes, vagy levélbéli jelentkezés után d. e. 8—12-ig és d. u. 4—8-ig. Vasár- és ünnepnap nem tartanak vizsgálatot, pedig ennek szükséges és méltányos voltát mindenki beláthatja.

A Bajai Céllovész Társulat által f. hó 10-én megtartott megnyitói üdvözlés eredményei a következők: 3-asat lóttek: Gebhardt Deszö 5-ször, ifj. Drescher Gyula, Kollár Béla és Somogyi Emil 3-szor, Fenyvesi Arnold 2-szer.

A bajai függetlenségi és 48-as párt népgyűlése vasárnap d. u. 3 órakor lesz a Szt. István-téren (kedvezőtlen idő esetén a Bárány szállóban) a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitói, mondja dr. Nyíraty János. 2. Tisztújítás. 3. A Szegefü-féle könyv és a belpolitikai helyzet. 4. Meskó Zoltán: az általános városi és országos politika és az ellenzéki vezérek üdvözlése.

Merénylet az utcán. Szalonás István mélykúti 24 éves legényt hazafelé menet megbiciklítették. A csendőrség erélyes nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére.

Karcolatok.

Bizalmas beszélgetés a közvilágítás atyamesterével.

Fenségesen nagyszerű májusi este, amikor dolgozószobám jobb oldali ablaka mellett álló íróasztalomnál csendesen rovom a sorokat és az isteni csendességet csak tollam pergetése zavarja, az enyhe tavaszi

szellő meglobogtatja lámpám halvány fényét és én az írásban előfordva ejtem ki kezemből írótollam pávátólól készült cifra szarít és élelledt ábrándozással, gyönyörködve nézem a Holdat, ezt a jó öreg cimborámat, akire nemcs Baja városa a közvilágítást bízta és aki immár három hosszú évtizede teljesíti kötelességét, — becsületére legyen mondva nagy jóakarattal, de kevés tehetséggel. Nézem sokáig, hosszasan és végtelen meglepetésemre ma megszólalt, beszélni kezdett. Ezt még sohasem tette, pedig nyári esteken a puha, illatos fűben hanyatfekve órákig szoktam nézni őt és azokat a felhőfoszlányokat, melyek előtte uszkálnak a milliárdnyi csillaggal földiszitelt végtelen azurban.

Hangja fájdalmasan zengett a néma éjben, gyakran elbujt a felelegk mögé: bizonyára azért, hogy ne legyen tanuja könyhullatásának. De a fel-felszokló zokogással úgy is előrulta sírását és őszinte részvétellel hallgatam szavait.

— Régen, nagyon régen nem látalak, — kezdte panaszáat — estönként hiába lestem be szobádba, nem akartál észre venni.

— Bocssás meg, édes cimborám: a sok munka, a jövőm érdeke...

— Tudom, tudom, — búgta ő a felelegk mögött, mint a vadgalamb — de ez mind nem elég ok arra, hogy hütlenné légy hozzám.

— Hiszen én hozzáim is hütlenné lett valaki...

Úgy láttam, hogy elmosolyodott. Ezért meg akartam bosszulni és kissé gúnyosan kérdeztem:

— Mondd, édesem, igaz az a hír, hogy fel akarod mondani városunknak a közvilágítást? Igaz ez? sürgettem a választ, nehogy ismét érzékenykedni kezdjünk.

— Igaz, — felelte majdnem érelyesen. Elvégre én — folytatta magyarázólag — ősidők óta „a szerelmek pártfogója és bizalmasa” címet viselem. Ezt is díjlanul, amint városotk világitását is díjlanul végzem.

— Bizony, — bókoltam fölféle — Hozzád hasonló őnzetlen fickó nincs is ezen a sártekén. Hiába, az égiek...

— Te azelőtt csak gúnyolódál és gorbombakodál és most hízlelgesz: mit jelent ez?

— Mert megtanultam, hogy hízlel-géssel többet érünk el, mint őszinteséggel... De mond csak tovább: mi van a szerelmekkel?

— Hát csak annyi az egész, hogy ezeknek érdeke éppen ellentétes a ti gazdasági politikátokkal; ők azt kívánják, hogy minél gyákrabban vonuljak a felelegk mögé. Nem szeretném, ha azzal vádolnának, hogy lepaktáltam a tanácssal, hát, amint tapasztalod mostanában elég ritkán lehet engem látni. Azután a város nem fizet semmit, de a szerelmek legalább dalalkba foglalják nevemet. Hiszen ismered talán azt a nótát, hogy: „Nincsen senki ébren, csak a földön a szerelem és a Hold az égen...”

— És neked tetszenek ezek a lírai ömlengések? — kérdeztem szemtelennel, de ő nem méltatott feleletre.

— És mondd, — kezdtem hosszú szünet után — mikor és miért bízta meg téged nálunk a közvilágítással?

— Régen lehetett... Ha emlékeztem nem csal, 1886-ban és éppen a maihoz hasonló májusi estén. Különben ennek érdekes története van: Baján egy akkori agilis pártvezér fiatalága dacára teljesen kopasz volt. Ezért mindenki csak „Holdvilágnak” nevezte. Mikor a legelső lámpát állították fel a városban, a város urai a pártvezérrel az élen körsemilére indultak. Ennek végtelme — bácska szokás szerint — betértek a Bárányba és ott — magyarok vagytok — egymás után hangzottak el a puffogó frázisokkal tele tüdvelt felkőszöntők. És az urak kőrusban kiáltották: Éljen a „Holdvilág,” a mi vezérünk!

A pártvezér az első pillanatban haragra lobbant: még most is gúnyolják. De az elfogyasztott italok tömege nem engedte kitörni a haragot és kedélyesen szólott:

— Hígyjétek el urak, nem is olyan közönséges alak az a holdvilág. Én bezonyítom hasznosságát. (Hatalmas pénzügyi szellem volt a pártvezér.) Ugy is szegények vagyunk, hát egyezünk meg vele, hogy a lámpákat csak akkor gyújtuk fel, ha ő nem világíthat.

Az uraknak tetszett az ötlet és zajosan ünnepelték a nagy szellemet. Búsan néztem a társaságot és bántott, hogy engem meg sem kérdeznek... Talán észre vette ezt egyikük, mert így szólt:

— Hát azután honnan tudjuk mi azt előre, hogy mikor lesz holdvilág?

— Ostoba! — zúgták mindnyájan — hát a kalendáriumból!...

És ebben megnyugodtak, de azt elfelejtették, — hogy a ti nyelveteken fejezzem ki magam — nemcsak holdtölte szükséges a világításhoz, hanem derült égbolt is. Hiszen tehettelen vagyok én azokkal a rosszindulatú felelegkekkel szemben, melyek kötelességem teljesítésében akadályoznak... Csak egy bánt még: az urak megígérték, hogy 30 év múlva holdvilágos esteken is felgyújtják a lámpákat. Egyesek villanyról is beszéltek. En kiszolgáltam becsülettel a harminc évet, de az urak elfelejtették ígértüket...

... Ezt olyan keserűen mondia, mint egy kiszolgált katonára: becsülettel kiszolgáltam a három évet, de az ezredes ur elfelejtette az obsitot kiadni!...

Érzékeny búcsút vettem a jó öreg-től és igyekeztem megnyugtanni őt, ilyesforma beszéddel:

— gaz, hogy a város nem lesz közvilágítva soha, de legalább nyugodtabban fogunkesténként egymásba gyönyörködni...

Es ebben mindketten megnyugodtunk.

UIDONSÁGI!

Vidor-féle

UIDONSÁGI!

„BUDAGYÖNGYE“

::: mézlapszer-különlegesség. :::

Továbbá finom akác és tisztesfü méz.

Kitéje 1 K 40 fillér.

Kapható:

S z u k o p a J ó z s e f n é l ,

Budapesti-út 57. szám alatt.

Megrendelésre házhoz is szállítom.

Kiadó egy bolthelyiség

az Arany János-utca és Rövid-utca sarkán, a Reiter-féle üzlet mellett,

valamint

egy 3 szobás utcai lakás

Bethlen Gábor-utca 2. szám alatt.

Bővebbet a BAJA kiadóhivatalában.

Papir- és írószer-kereskedés

■ K Ö N Y V N Y O M D A ■

KAZAL JÓZSEF - BAJA

Telefon 45

Vörösmarty Mihály-utca 6

Telefon 45

Könyvnyomdai munkák készítése a legizlésebb kivitelben. Ügyvédi és községi nyomtatványraktár

Felvétetik egy fiu

tanulóul

Kazal József könyvnyomdájában.

Hazai Általános Biztosító Részvény-Társaság.

A társaság eivállal biztosításokat tűz- és jégkárok ellen (a villámcsapás által okozott tüzkárokat is megtéríti). A biztosítás egyéb ágazataiban is a közönség rendelkezésére áll. Díjtételei olcsók és előnyösek, kárait gyorsan és méltányosan rendezi, ügyfeleinek érdekeit minden tekintetben megóvja.

Kötvénykiállító főügynökség: B A J A.

(Városi bérház.)